

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 263/2016-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Marian Dzuroška, s. r. o., Hviezdoslavova 468/31, Rimavská Sobota, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marian Dzuroška, pre namietané porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 113/2015 a jeho uznesením z 8. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 113/2015 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015 v časti týkajúcej sa [REDAKOVANÉ] z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie.

3. ■■■■■ priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,72 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiatdva centov), ktorú je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie JUDr. Marian Dzuroška, s. r. o., Hviezdoslavova 468/312, Rimavská Sobota, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 263/2016-14 z 23. marca 2016 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 113/2015 a jeho uznesením z 8. decembra 2015.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v prípise z 9. mája 2016 a tiež krajský súd vo vyjadrení z 29. apríla 2016 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 17/2014 z 28. marca 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Väzba začala plynúť od 25. marca

2014 o 15.30 h. Podkladom pre rozhodovanie o väzbe bolo uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 20 a § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona.

Na sťažovateľa bola 29. októbra 2014 podaná obžaloba pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. d) Trestného zákona, a to pre tri skutky.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 z 19. februára 2015 bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona pre jeden skutok. Bol za to odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 12 mesiacov so súčasným uložením ochranného protitoxikomanického liečenia ambulantnou formou. V súvislosti s ďalšími dvomi skutkami bol spod obžaloby oslobodený podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku.

Na tom istom hlavnom pojednávaní uznesením okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 z 19. februára 2015 bol sťažovateľ prepustený z väzby s tým, že sa nahradila písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka okresného súdu.

Na základe opravných prostriedkov prokurátora uznesením krajského súdu č. k. 3 To 43/2015-595 zo 14. apríla 2015 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Zároveň uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 32/2015 zo 14. apríla 2015 bolo zrušené aj uznesenie o prepustení sťažovateľa z väzby a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá.

Novým rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 zo 4. júna 2015 bol sťažovateľ znova uznaný vinným na rovnakom skutkovom základe ako v pôvodnom rozsudku a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 9 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 12 mesiacov a so súčasným uložením ochranného protitoxikomanického liečenia ambulantnou formou. Čo sa týka zvyšných skutkov, bol opäť

spod obžaloby oslobodený. Zároveň uznesením okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 zo 4. júna 2015 bol prepustený z väzby.

Na základe opravných prostriedkov prokurátora uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 88/2015 z 31. júla 2015 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Zároveň uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 68/2015 z 31. júla 2015 bolo uznesenie okresného súdu o prepustení z väzby zrušené a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá.

V novom konaní rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 z 15. októbra 2015 bolo o vine a treste sťažovateľa rozhodnuté tak ako v predchádzajúcom prípade. Uznesením okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 z 15. októbra 2015 bol sťažovateľ znova prepustený z väzby.

Na základe odvolania prokurátora uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 131/2015 z 8. decembra 2015 bol rozsudok okresného súdu opäť zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie s tým, aby v ďalšom konal a rozhodol v inom zložení senátu.

Prokurátor podal tiež sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu z 15. októbra 2015 o prepustení sťažovateľa z väzby. Sťažnosť podal priamo na hlavnom pojednávaní po vyhlásení uznesenia. Sťažnosť potom písomne odôvodnil podaním z 19. novembra 2015 doručeným okresnému súdu 20. novembra 2015. Po doručení písomne odôvodnenej sťažnosti prokurátora obhajcovi sťažovateľa 23. novembra 2015 tento ihneď vypracoval k nej písomné stanovisko a 25. novembra 2015 o 8.52 h ju faxom a následne toho istého dňa o 15.16 h doporučenou poštou zaslal priamo krajskému súdu, keďže medzitým zistil, že vec už bola odstúpená krajskému súdu na ďalšie konanie.

Len písárskou chybou sa stalo, že na vyjadrení k sťažnosti je namiesto dátumu „25.11.2015“ uvedený dátum „28.11.2015“, avšak z predložených potvrdení je nesporné, že vyjadrenie bolo zrealizované 25. novembra 2015 a tohto dňa aj odoslané krajskému súdu, ktorý ho preto mal k dispozícii ešte pred rozhodnutím o sťažnosti prokurátora, teda pred 8. decembrom 2015.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015 bolo uznesenie okresného súdu o prepustení sťažovateľa z väzby zrušené a jeho žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá.

Podľa presvedčenia sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené jeho označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru.

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že krajský súd sa vôbec nevysporiadal s právne relevantnou argumentáciou uvedenou v písomnom vyjadrení z 25. novembra 2015, pričom nekonštatuje ani irelevantnosť tejto argumentácie. Dokonca sa o písomnom stanovisku sťažovateľa ani nezmieňuje. Pritom práve v tomto písomnom stanovisku poukazuje sťažovateľ okrem iného na viacnásobné porušenie zásady rýchlosti rozhodovania vo väzobne riešených veciach, teda porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Práve primeraná odpoveď na sťažovateľovu argumentáciu uvedenú v písomnom stanovisku k sťažnosti prokurátora v uznesení krajského súdu absentuje. Tým došlo k porušeniu označených práv.

Podľa sťažovateľa všeobecné súdy porušili aj jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru tým, že viacnásobne porušili zásadu rýchlosti rozhodnutia vo väzobne riešených veciach. Okresný súd už štyrikrát prepustil sťažovateľa z väzby a v každom prípade krajský súd takéto rozhodnutie zrušil a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol. V každom jednom prípade dobu od rozhodnutia okresného súdu o prepustení sťažovateľa z väzby až do rozhodnutia krajského súdu bolo možné počítat' na mesiace, čo nezodpovedá požiadavke prednostného a urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach. Tejto požiadavke nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca niekoľko týždňov.

Ďalej sťažovateľ považuje odôvodnenie uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015 za formalistické s tým, že iba preberá dôvody z predchádzajúcich rozhodnutí, v dôsledku čoho nepredstavuje dostatočný základ

ponechania sťažovateľa vo väzbe. Treba tiež zvýrazniť, že v uvedenom čase bol sťažovateľ vo väzbe už viac ako 20 mesiacov, pritom krajskému súdu bolo známe, že skutok bol okresným súdom (a to aj po doplnení dokazovania v zmysle záverov krajského súdu) už trikrát prekvalifikovaný na trestný čin s nižšou spoločenskou nebezpečnosťou.

Z uvedeného je podľa sťažovateľa nepochybné, že všeobecné súdy opakovane a dlhodobo porušovali jeho označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru. V dôsledku nerešpektovania zásady prednostného a urýchlenného rozhodovania vo väzobne riešených veciach bez náležitej individualizácie dôvodov väzby najneskôr od 19. februára 2015 je nezákonne ponechávaný vo väzbe.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„1. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 08.12.2015 a konaním, ktoré mu predchádzalo porušil základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 08.12.2015 sa zrušuje a Krajskému súdu v Banskej Bystrici prikazuje, aby [REDAKOVANÉ] (...) prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3.000, € (slovom: tritisíc €), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný zaplatiť trovy konania [REDAKOVANÉ] v sume 355,73 € (slovom: tristopäťdesiat EUR a 73 Centov) vrátane 20 % DPH na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Mariana Dzurošku, advokáta do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

Z vyjadrenia podpredsedu krajského súdu sp. zn. Spr 471/2016 z 29. apríla 2016 doručeného ústavnému súdu 5. mája 2016 vyplýva, že krajský súd nemá momentálne k dispozícii spis okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 a vychádza výlučne zo zberného spisu sp. zn. 5 Tos 113/2015 a zo stanoviska predsedu senátu 5Tos. So stanoviskom

predsedu senátu sa stotožňuje a navyše uvádza, že vec bola opakovane zrušená krajským súdom, a to nielen čo sa týka merita veci, ale i dôvodov väzby. Celkové trvanie väzby v tejto veci zodpovedá ustanoveniu § 76 Trestného poriadku.

Zo stanoviska predsedu senátu krajského súdu z 25. apríla 2016 doručeného ústavnému súdu spolu s vyjadrením podpredsedu krajského súdu vyplýva, že poukazuje na obsah uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015. Dodáva len to, že okresný súd tým, že sťažovateľa prepustil z väzby, vydal pozitívne rozhodnutie, ktorým tak reagoval aj na dôvody uvedené v jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Z princípu predvídateľnosti je zrejmé, že tieto boli rovnaké, teda také, ako ich sťažovateľ opäť uviedol vo svojom vyjadrení k sťažnosti prokurátora.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 9. mája 2016 doručenej ústavnému súdu 16. mája 2016, ktorou reaguje na vyjadrenie podpredsedu krajského súdu, vyplýva, že na dôvodoch uvedených v sťažnosti naďalej trvá a na ich doplnenie nemá viac čo uviesť.

II.

Z podania obhajcu sťažovateľa z 28. novembra 2015 (správne má byť 25. novembra 2015, pozn.) doručeného krajskému súdu faxom 25. novembra 2015 a poštou 27. novembra 2015, ktoré je vyjadrením sťažovateľa k písomne odôvodnenej sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 z 15. októbra 2015 o prepustení sťažovateľa z väzby, vyplýva, že hoci bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, prokurátor napriek tomu podanú sťažnosť odôvodňuje úvahou o možnosti väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Pritom sťažovateľ je vo väzbe už od 25. marca 2014 a za celé 20-mesačné obdobie ani v jednom prípade touto hrozbou neargumentoval. Navyše, dosiaľ nebola vyvrátená jeho obhajoba, podľa ktorej látku cannabis mal pre vlastnú potrebu, čo akceptoval aj okresný súd, keď jeho konanie už po tretíkrát kvalifikoval iba ako prečin podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona. Väzba ako zabezpečovací inštitút nemá sankčný charakter, ale ani výchovné poslanie a nesmie byť prostriedkom na prípadné uľahčenie trestného stíhania či zabezpečenie pre výkon trestu. Navyše väzba má trvať len nevyhnutný čas tak, aby neboli

nad mieru nevyhnutnú obmedzené práva človeka na osobnú slobodu. Zákon preto ukladá orgánom činným v trestnom konaní vo väzobne riešených veciach rozhodovať s maximálnou rýchlosťou a prednostne. Zásada rýchlosti rozhodovania o väzbe sa však v tomto prípade viackrát porušila. Od rozhodnutia okresného súdu, ktorý sťažovateľa prepustil z väzby, a sťažnosti prokurátora uplynulo ku dňu podania vyjadrenia už 40 dní. Pritom ešte krajský súd o sťažnosti nerozhodol, čím sa táto doba neprimerane predĺži. Porušenie princípu urýchleného rozhodovania vo väzobne riešených veciach je podstatné nielen z hľadiska celkovej dĺžky konania a trvania väzby, ale tiež z hľadiska rozhodovania o predchádzajúcich žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby. Ani v jednom prípade rozhodovania o ďalšom trvaní väzby nebola dodržaná zásada rozhodovať s maximálnou rýchlosťou a prednosťou.

Podľa zistení ústavného súdu:

a) vyjadrenie obhajcu sťažovateľa k písomne odôvodnenej sťažnosti prokurátora z 28. novembra 2015 (správne má byť 25. novembra 2015, pozn.) bolo krajskému súdu doručené faxom 25. novembra 2015 o 8.51 h (č. l. 802, 803) a poštou 27. novembra 2015 (č. l. 804, 805);

b) spis okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 bol podľa predkladacej správy okresného súdu z 23. novembra 2015 doručený krajskému súdu 25. novembra 2015 o 11.10 h, a to jednak na rozhodnutie o odvolaniach proti rozsudku okresného súdu z 15. októbra 2015, ale tiež kvôli rozhodnutiu o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu z 15. októbra 2015. Písomné vyhotovenie uznesenia krajského súdu č. k. 5 Tos 113/2015-818 z 8. decembra 2015 bolo doručované priamo krajským súdom a následne bol spis vrátený okresnému súdu, kde bol doručený 23. decembra 2015.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015, ktoré bolo podľa rukou písaného dátumu obhajcovi sťažovateľa doručené 16. decembra 2015, vyplýva, že ním bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 z 15. októbra 2015 o prepustení sťažovateľa, ako aj ďalšieho obžalovaného z väzby, pričom ich žiadosti o prepustenie z väzby boli zamietnuté. Podľa zistenia krajského súdu proti uzneseniu okresného súdu ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice podal prokurátor sťažnosť, ktorú odôvodnil v podstate tým, že rozhodnutie nepovažuje za dôvodné, keďže bolo preukázané,

že obaja obžalovaní si dlhšiu dobu zadovažovali marihuanu, ktorú konzumovali a predávali iným osobám. Poukázal aj na predchádzajúce uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Tos 68/2015 z 31. júla 2015, v ktorom sa konštatovalo, že dôvody väzby u oboch obžalovaných naďalej trvajú vzhľadom na povahu a charakter ich trestnej činnosti, za ktorú im hrozí trest odňatia slobody na 10 až 15 rokov. Podľa názoru krajského súdu ďalšie pretrvávanie väzby u oboch obžalovaných je aj v súčasnosti naďalej plne opodstatnené. Na základe odvolania prokurátora uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 131/2015 z 8. decembra 2015 bol zrušený rozsudok okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 z 15. októbra 2015 v celom rozsahu a vec mu bola vrátená s tým, aby v ďalšom konal a rozhodol v inom zložení senátu. Dôvodom tohto procesného postupu bola skutočnosť, že okresný súd výpovede svedkov, ktorí v prípravnom konaní obžalovaných jednoznačne usvedčovali zo spáchania kvalifikovaného drogového trestného činu, vyhodnotil nesprávne, v rozpore s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keď nenáležite hodnotil výpovede osôb, ktoré boli prítomné pri prvotných výsluchoch maloletých svedkov. Aj po zrušení rozsudku okresného súdu tak zostalo vážne, až kvalifikované podozrenie, že sa obaja obžalovaní dopustili aj trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. d) Trestného zákona, za ktorý im hrozí trest odňatia slobody 10 až 15 rokov. Naposledy krajský súd rozhodoval o väzbe 31. júla 2015, pričom od tohto rozhodnutia nedošlo k žiadnej zásadnej zmene. Práve naopak, doplneným dokazovaním sa nepreukázalo, že by prvotné usvedčujúce výpovede maloletých svedkov boli vykonané v rozpore s Trestným poriadkom. Títo vypovedali bez akéhokoľvek psychického či fyzického nátlaku, resp. bez toho, že by boli nahovorení, že ako majú vypovedať. Je splnená aj podmienka existencie konkrétnych väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktoré boli uvedené už pri obmedzení ich osobnej slobody, ako aj v ďalších uzneseniach o väzbe, pričom povaha a charakter trestnej činnosti a osoby obžalovaných nedávajú žiadnu záruku, že by účel väzby bolo možné u nich dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka, resp. iným substitučným inštitútom. Dosiaľ vykonané dôkazy okresný súd opäť nenáležite vyhodnotil, a to predovšetkým zásadnú zmenu výpovedí svedkov, pričom v tejto súvislosti je potrebné doplniť dokazovanie. Obmedzenie osobnej slobody obžalovaných je preto naďalej dôvodné. Súčasná dôkazná situácia je dostatočná na vyslovenie existencie dôvodného podozrenia, že obžalovaní sa mali dopustiť aj stíhaného obzvlášť závažného

drogového zločinu, za ktorý im hrozí uloženie vysokého trestu. Riziko, t. j. dôvodná obava, že by obžalovaní v prípade prepustenia na slobodu konali spôsobom uvedeným v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda prevyšuje substitučné inštitúty a dosiaľ vôbec nebolo rozptýlené dôvodné podozrenie, že obaja aj predávali marihuanu chráneným osobám.

Z oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa z 19. mája 2016 (na výzvu ústavného súdu) vyplýva, že trestná vec vedená proti sťažovateľovi nebola dosiaľ právoplatne skončená a tento je stále vo väzbe.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 8 ods. 5 listiny do väzby možno vziať iba z dôvodov a na dobu ustanovenú zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Sťažovateľ je presvedčený, že došlo k porušeniu jeho označených práv najmä tým, že krajský súd sa nijako nevysporiadal s právne relevantnou argumentáciou uvedenou v jeho písomnom vyjadrení z 25. novembra 2015, ktorou reagoval na sťažnosť prokurátora.

Krajský súd poukazuje na dôvody napadnutého uznesenia, ktoré považuje za správne a dostačujúce.

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že podľa stavu existujúceho v čase podania sťažnosti bol sťažovateľ okresným súdom už trikrát uznaný vinným v miernejšom rozsahu, než by to vyplývalo z podanej obžaloby a v súvislosti so všetkými týmito tromi rozsudkami bol okresným súdom vždy prepustený na slobodu. Vo všetkých týchto prípadoch krajský súd rozsudky okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom zakaždým zrušil aj uznesenie o prepustení sťažovateľa z väzby a jeho žiadosti o prepustenie z väzby zamietol. Ako podstatná sa javí aj skutočnosť, že v poradí tretím zrušujúcim uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 131/2015 z 8. decembra

2015 bola trestná vec vedená proti sťažovateľovi prikázaná na nové konanie a rozhodnutie inému senátu okresného súdu.

„Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky tu uvedené nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4, no určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4, i keď nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6.“ (II. ÚS 108/08, II. ÚS 266/2013)

„Právo obvineného na obhajobu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru treba považovať nepochybne aj za súčasť konania o väzbe. Treba ho teda považovať za súčasť procesných práv obvineného aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy. Povinnosťou všeobecných súdov je umožniť obvinenému uplatnenie práva na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel. Inak by totiž toto právo nebolo možné považovať za reálne, ale iba za teoretické, resp. iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby uplatnenie práva na obhajobu v konaní o väzbe sa obvinenému reálne umožnilo.“ (II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013)

„Z práva na spravodlivý proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkazovými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993)“.

„Osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti.“ (II. ÚS 18/2013, III. ÚS 198/05, II. ÚS 266/2013)

Z listinných dôkazov, ktoré má ústavný súd k dispozícii, nepochybne vyplýva, že obhajca sťažovateľa podal vyjadrenie na sťažnosť prokurátora. Toto vyjadrenie datované omylom 28. novembra 2015 (v skutočnosti má byť 25. novembra 2015, pozn.) bolo doručené krajskému súdu faxom 25. novembra 2015, ako aj poštou 27. novembra 2015.

Uvedené skutočnosti ani krajský súd nespochybňuje. Rovnako je z uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015 zrejmé, že sa týmto vyjadrením sťažovateľa nezaoberal, a to až do tej miery, že ani len nekonštatoval existenciu vyjadrenia.

Podľa názoru ústavného súdu vyjadrenie sťažovateľa obsahuje viaceré argumenty, resp. námietky. Z týchto celkom nepochybne má význam pre rozhodnutie námietka, podľa ktorej hoci bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, napriek tomu prokurátor v podanej sťažnosti uvažuje o väzobnom dôvode podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Ďalej je podstatná námietka, podľa ktorej je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vo väzobne riešených veciach konať s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Táto námietka môže mať význam v súvislosti s opakovanou potrebou zrušovať rozsudky okresného súdu z dôvodu, že tento nedôsledne realizoval právne závery vyplývajúce zo zrušujúcich uznesení krajského súdu, a to až do tej miery, že krajský súd považoval za nevyhnutné vec prikázať inému senátu okresného súdu.

Z práva na spravodlivé súdne konanie a z toho vyplývajúcich práv na obhajobu a na povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami strán možno vyvodiť, že rozhodovaním krajského súdu o riadnom opravnom prostriedku prokurátora bez toho, aby sa krajský súd zaoberal vyjadrením sťažovateľa k opravnému prostriedku prokurátora, došlo k porušeniu čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 2 a 5 listiny, ako aj čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). Na uvedenom závere nemôže nič zmeniť hypotetická úvaha krajského súdu, ktorý bez znalosti konkrétneho obsahu vyjadrenia sťažovateľa predpokladá, že toto bolo obdobné ako jeho skoršie stanoviská.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V zmysle citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015 v časti týkajúcej sa sťažovateľa a vec vrátil krajskému

súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu. Jeho úlohou bude (inter alia) aj reagovať na námietku sťažovateľa v konaní vedenom ústavným súdom, podľa ktorej je odôvodnenie jeho uznesenia formalistické, pretože iba preberá dôvody z predchádzajúcich rozhodnutí, a preto nepredstavuje dostatočný základ pre ponechanie sťažovateľa vo väzbe.

Sťažovateľ požadoval ďalej prikázať krajskému súdu, aby ho tento neodkladne prepustil z väzby na slobodu.

Ústavný súd sa vecnou dôvodnosťou ďalšieho trvania väzby sťažovateľa nezaoberal. Treba tiež konštatovať, že po zrušení uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015 v časti týkajúcej sa sťažovateľa i naďalej existuje neprávoplatné uznesenie okresného súdu sp. zn. 11 T 162/2014 z 15. októbra 2015 o prepustení sťažovateľa z väzby, ktoré však nie je vykonateľné bez rozhodnutia krajského súdu, preto nebolo možné vyhovieť sťažnosti v časti požadujúcej, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu prepustiť sťažovateľa z väzby (bod 4 výroku nálezu).

Rovnako nebolo možné vyhovieť ani požiadavke sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € (bod 4 výroku nálezu).

Podľa presvedčenia ústavného súdu vyslovením porušenia označených práv, zrušením uznesenia krajského súdu vo vzťahu k sťažovateľovi a vrátením veci na ďalšie konanie sa dostáva sťažovateľovi dostatočné zadosťučinenie za porušenie jeho práv, a preto neprichádza do úvahy finančná náhrada.

Sťažovateľ požadoval priznať náhradu trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 355,73 €.

Ústavný súd mu priznal sumu 355,72 €, a to za dva úkony právnych služieb v roku 2015 (prevzatie a príprava zastupovania a sťažnosť) po 139,83 €. Priznal tiež režijný paušál dvakrát po 8,39 € a daň z pridanej hodnoty v sume 59,28 € (bod 4 výroku nálezu).

Napokon treba poznamenať, že námietku sťažovateľa v súvislosti s rýchlosťou konania o ďalšom trvaní väzby vo veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 5 Tos 113/2015 z 8. decembra 2015 vyhodnotil ústavný súd už vo svojom uznesení č. k. II. ÚS 263/2016-14 z 23. marca 2016 ako nedôvodnú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2017